

Datum: 16.07.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Evropska komisija

Napomena:

Površina: 2418

Naslov: Srbija kao teret koji treba držati pod kontrolom

Strana: 28,29,30,31

28

Srbija i Evropa

Srbija kao teret koji treba držati pod kontrolom

Poslanici Evropskog parlamenta usvojili su Rezoluciju o Srbiji. S druge strane, Jerg Heskens savetuje Aleksandra Vučića već 13 godina, a plaća ga nemačka vlada. BIRN/Špigl su izneli podatke o njegovom angažmanu od 2020. do danas – tajne sastanke i planove o projektu "Jadar" pre i posle njegovog stopiranja, kao i finansije koje je Nemačka opredelila za podršku rudarenju u jeku studentskih protesta

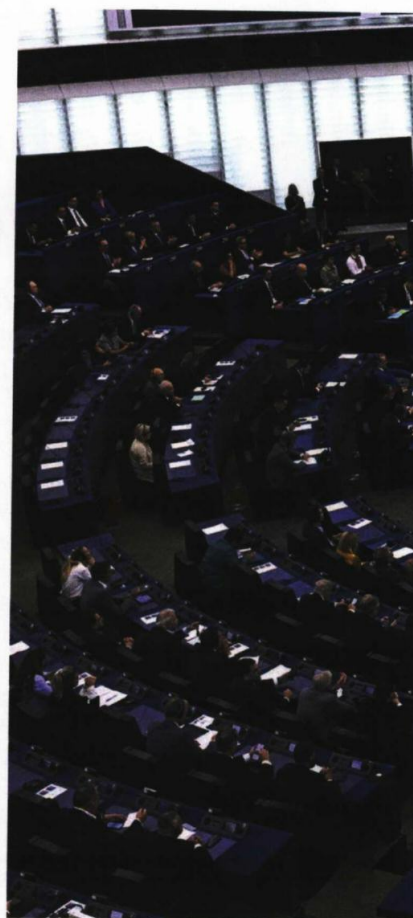
Kakvi su efekti rezolucija Evropskog parlamenta? Vladavina prava, prestanak represije, reforme pravosudnog sistema, slobodni izbori uz puno i inkluzivno sprovođenje svih preporuka ODIHR-a, uspostavljanje funkcionalnog REM-a, usklađivanje spoljne politike Srbije sa EU – koliko su ovi zahtevi realni? Da li Evropska narodna partija zapravo štiti Vučića ako imamo u vidu uticaj Nemačke (još od Angele Merkel), a tu je i podrška Francuske. Šta je suština nesklada između Evropskog parlamenta i Evropske komisije, kakvi se sve interesi sukobljavaju, te koja je prava uloga Evropskog saveta u tim relacijama kada govorimo o poziciji Srbije? Šta nam ovo govori o EU, da li parcijalni interesi njenih najznačajnijih članica (poput Nemačke i Francuske) zapravo odlučuju o realnoj politici prema Srbiji? Da li Vučić dobro prati tu igru i usmerava se tamo kuda treba – prema ekonomskim dobrima i spremnosti na trgovinu – pitanja su za Branku Latinović, potpredsednicu Forumu za međunarodne odnose Evropskog pokreta u Srbiji, Bojanu Selaković, Koordinatoru Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji i Jelicu Minić iz Evropskog pokreta u Srbiji.

BRANKA LATINOVIĆ

"Efekti ovakvih rezolucija su značajni i višestruki. Percepcija javnosti u Srbiji o važnosti ovih dokumenata usredsređena je, pre svega, na medijsku pažnju – odnosno na to u kolikoj su meri usvajanje

rezolucija i njihov sadržaj privukli interesovanje medija i u kom se obimu izveštava o samoj debati. To je neosporno važno, posebno za domaću javnost, ali je ta prisutnost, kao i za većinu drugih informacija, kratkotrajna. Traje uglavnom koliko i sam događaj, to jest debata i komentari koji slede", kaže Branka Latinović i nastavlja: "To je jedna dimenzija priče, ali ne i jedina. Postoje i druge dimenzije koje su dugotrajnije i zato znatno značajnije. Kada se rezolucija usvoji, ona postaje trajan dokument koji se arhivira i predstavlja važno političko sredstvo – ili, bolje rečeno, izvor na koji se oslanjaju parlamenti, ministarstva spoljnih poslova, razni naučni instituti, tink-tank (*think tank*) centri i drugi analitičari kada pripremaju stavove i informacije o Srbiji. Isto tako, ove dokumente koriste i novinari u redakcijama širom sveta za slične potrebe".

U poslednjem izveštaju Evropska komisija je konstatovala da Srbija stagnira, da nazaduje u reformama, da nema napretka u pregovorima sa Evropskom unijom, te da se u zemlji neguje snažan antievropski narativ, podseća Branka Latinović. "Prema neimenovanim izvorima koje su preneli evropski mediji sa dobrim kontaktima u Briselu, Evropska komisija je u preporuci državama članicama EU – kao razloge zbog kojih predlaže da se Srbiji konačno odobri otvaranje pregovora o Klasteru 3 – navela da je Beograd počeo sa primenom nekih elemenata u vezi sa ovim uslovima. Pominje se da je otpočeo proces primene

EVROPSKI PARLAMENT: U klin...

Foto: AP

preporuka Venecijanske komisije, da je u toku donošenje novih zakona u parlamentu po preporukama ODIHR-a i slično. Interesantno je da je Evropska komisija, prema tim izvorima, kao elemente na osnovu kojih ceni da Srbija sve više usaglašava svoju spoljnu politiku sa Evropskom unijom navela to što je Srbija povećala humanitarnu pomoć Ukrajini i intenzivirala kontakte sa njenim zvaničnicima na visokom nivou. Na tim linijama je, tokom debate o Srbiji u Evropskom parlamentu, bila i izjava Marte Kos. "No, i pored pozitivne preporuke Evropske komisije, Srbija u ovoj fazi nije dobila saglasnost za otvaranje Klastera 3 jer je na sastanku održanom 8. jula osam ambasadora država članica EU bilo protiv. "Evidentno je", nastavlja Latinovićeva, "da se echo debate o Srbiji u Evropskom parlamentu širi i da se to neizbežno odražava i na druge institucije. Broj država koje uskraćuju konsenzus kada je Srbija u pitanju ne smanjuje se – on je konstantan. Pri tome treba imati u vidu da su još tri članice

16. jul 2026. VREME

Datum: 16.07.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Evropska komisija

Napomena:

Površina: 2418

Naslov: Srbija kao teret koji treba držati pod kontrolom

Strana: 28,29,30,31

29

(Danska, Luksemburg i Litvanija) imale jednako ozbiljne primedbe, ali na kraju nisu glasale protiv. Otuda se Rezolucija Evropskog parlamenta ne može smatrati samo blagom opomenom; ona je znatno više od toga. U svemu ovome treba imati u vidu da vlast u Srbiji, uključujući većinu poslanika u Narodnoj skupštini, ima potencijalno i uvredljiv odnos prema Evropskom parlamentu, posebno prema onim parlamentarcima koji su radili na pisanju ove rezolucije, što je takođe konstatovano i u samom tekstu dokumenta."

UTICAJ I IGRE MOĆI

Na pitanje o mogućem uticaju Angele Merkel na odnos Nemačke prema Srbiji, Branka Latinović kaže da "posle dolska Fridriha Merca na mesto kancelara Nemačke ne treba očekivati da Angela Merkel više može značajnije da utiče preko partije kojoj pripada. Razlog je jasan – njih dvojice nisu najbolje sarađivali dok je Merkelova bila na čelu stranke i vlade. Ovde se pre radi o dobrim ličnim odnosima koje Angela Merkel ima sa predsednikom Evropske komisije Ursulom fon der

Lajen i francuskim predsednikom Emanuelom Makronom, s obzirom na to da je prvi izbor Fon der Lajenove na ovu funkciju bio upravo predlog Merkelove i Makrona". I nastavlja: "Na osnovu informacija koje su dospele u javnost, Francuska je bila ta koja je snažno pledirala da se Srbiji odobri otvaranje Klastera 3. Razlozi nisu samo dobri lični odnosi Makrona sa Vučićem, već i veliki investicioni projekti koje Francuska ima u Srbiji. Pariz želi da učvrsti svoje ekonomske interese i kroz političku podršku Beogradu na putu ka EU. Zato francuska diplomatija neretko svesno zažmuri na probleme sa poštovanjem političkih sloboda i građanskih prava u zemlji, čija se ugroženost eksplicitno pominje u ovoj rezoluciji".

Prema mišljenju Branke Latinović, "predsednik Srbije Aleksandar Vučić uspevao je da prilično uspešno prati tu igru. Prepoznao je aktuelne trendove, u čemu je nesumnjivo imao pomoć različitih stranih savetnika koje je sam angažovao ili su mu bili poslani. Javnost je saznala da jednog od njih, savetnika iz Nemačke, finansira sama država Nemačka. Ta

vrsta podrške jeste bila od pomoći, ali i takav model ima svoje limite. Pojedini projekti nisu realizovani ili su stavljeni na dugoročno čekanje, pa je njihovo krajnje izvršenje neizvesno. To se ne dešava samo Srbiji – albanski premijer Edi Rama trenutno se nalazi u identičnoj situaciji. Takva pragmatična, transakciona politika, iako donosi kratkoročne benefite, dugoročno ne garantuje strateški uspeh na evropskom putu", zaključuje sagovornica "Vremena".

BOJANA SELAKOVIĆ

"Evropski parlament je ponovo uradio ono što mu je uloga: izgovorio naglas ono što mnogi drugi u evropskim institucijama izgovaraju mnogo tiše", kaže Bojana Selaković za "Vreme". "Ovaj poslednji izveštaj nije pravno obavezujući i sam po sebi neće promeniti stanje u Srbiji. Neće zaustaviti represiju, neće reformisati pravosuđe niti obezbediti slobodne izbore, ali bilo bi pogrešno zaključiti da zato nema značaj", dodaje B. Selaković i nastavlja: "Evropska politika funkcioniše kao reka sa više tokova. Evropski parlament je savest Evropske

Datum: 16.07.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Evropska komisija

Napomena:

Površina: 2418

Naslov: Srbija kao teret koji treba držati pod kontrolom

Strana: 28,29,30,31

30

unije. Evropski savet, odnosno države članice su njen instinkt za preživljavanje, a Evropska komisija pokušava da pomiri to dvoje. Kada sva ova tri toka teku u istom pravcu, evropska politika je jasna. Kada teku različitim smerovima, nastaje prostor koji Vučić već godinama koristi".

Na pitanje zbog čega je ova rezolucija važna, B. Selaković kaže: "Važna je zato što dodatno sužava prostor za narativ vlasti. Evropski parlament nije samo kritikovao stanje demokratije. Odbacio je konstrukciju o 'zvučnom topu', osporio pozivanje na izveštaj FSB-a kao osnov za diskreditaciju građana, osudio kampanju protiv studenata, novinara, aktivista i evropskih poslanika i izrazio zabrinutost zbog političkih veza sa Komunističkom partijom Kine. To više nisu opšte formulacije o potrebi reformi, već konkretne političke poruke". Hoće li to imati posledice po ovdašnji režim, pitamo? "Zavisí od druga dva nivoa evropskog odlučivanja", kaže sagovornica "Vremena". "Svedočimo da je nakon snažnih i glasanih kritika koje iz Parlamenta dolaze duže od dve i po godine čak i Komisija donekle revidirala svoj stav prema Srbiji i pristala, na primer, da za otvaranje Klastera 3 Srbiji podigne standarde i uvaži zahteve nekih država članica iako je, prema njenom izveštaju, Srbija za to spremna još od 2021. godine. Istovremeno, Evropska unija danas ne ubrzava proširenje zato što veruje da su kandidati preko noći postali šampioni reformi, već zato što procenjuje da bi cena njihovog ostanka van evropskog političkog prostora mogla postati veća od rizika njihovog postepenog uključivanja."

Ukrajina, primećujemo, otvara klastere dok na njenoj teritoriji i dalje besni rat, a Albaniji se zatvaraju u trenutku u kome milioni njenih građana traže ostavku premijera Rame zbog moguće korupcije i zloupotreba javnih dobara. "To, međutim", kaže Bojana Selaković, "ne znači da su demokratski standardi postali nevažni. Naprotiv. Upravo zato što želi da ubrza geopolitičko približavanje kandidata, Evropska komisija mora da bude mnogo opreznija da pritom ne izgubi sopstveni kredibilitet. Zbog toga danas mnogo pažljivije posmatra stanje vladavine prava, izbornih uslova, REM-a, primene ODIHR preporuka i reforme pravosuđa nego što je to činila pre nekoliko godina."

A da li, tome uprkos, Evropska narodna partija (EPP) ili pojedine države članice štite Aleksandra Vučića? "Stvarnost je složenija od toga", kaže Bojana Selaković. "Evropska narodna partija godinama je bila najvažniji politički i lobistički kanal Aleksandra Vučića u evropskim institucijama. Pripadnost najvećoj političkoj porodici u Evropi omogućavala je SNS-u pristup najuticajnijim evropskim liderima i predstavljala važan izvor političkog legitimiteta. Međutim, poslednjih meseci vidljiva je promena. Ne samo da poslanici EPP glasaju za izveštaje i rezolucije Evropskog parlamenta o Srbiji, uključujući oštre ocene o stanju demokratije, vladavine prava i represije nad studentima i građanima, već je i samo rukovodstvo EPP pokrenulo unutrašnji postupak preispitivanja da li SNS i dalje ispunjava političke i vrednosne kriterijume za članstvo u toj političkoj porodici. To nije isto što i suspenzija ili isključenje, ali jeste politički signal da čak i među donedavnim najvažnijim evropskim partnerima SNS-a raste svest da se dosadašnji model odnosa sa Srbijom više ne može održavati bez ozbiljnog preispitivanja."

LOV U MUTNOM

Na pitanje kako komentariše objavljivanje podataka o angažmanu Jorga Heskenisa, sastancima oko projekta "Jadar" i intenzivnoj komunikaciji sa nemačkom vladom, Bojana Selaković kaže da ti podaci "pokazuju koliko su pojedine države članice bile direktno uključene u razvoj tog projekta. To samo po sebi nije skandal. Države štite svoje ekonomske i energetske interese. Problem nastaje onda kada se zbog tih interesa zanemari stanje institucija koje upravo treba da obezbede da takvi projekti budu zakoniti, transparentni i društveno prihvatljivi. Upravo je iz tog razloga Nacionalni konvent svojevremeno od Evropske komisije tražio da ne stavlja projekat "Jadar" na listu strateških projekata Evropske unije, jer je to imalo negativan reputacioni efekat na pro-evropski sentiment. Sada je percepcija građana Srbije vrlo slična onome što u kontekstu evropskih integracija misle i o Kosovu. Ni priznanje nezavisnosti Kosova, ni otvaranje rudnika litijuma nisu uslovi za napredak Srbije ka članstvu u EU, ali ipak većina građana Srbije misli da je

to istina i mi koji se zalažemo za Srbiju u Evropskoj uniji sada moramo da dekonstruišemo i taj mit". Utoliko, nastavlja Selakovićeva, "afeta 'Heskenis' ne pokazuje da je Evropska unija odlučila da podržava Aleksandra Vučića, već pokazuje da pojedine države članice vode sopstvenu politiku prema Srbiji, ponekad paralelno sa zajedničkom evropskom politikom. To nije nova pojava. Novo je što su tragovi tog paralelnog odlučivanja danas mnogo vidljiviji, jer trka sa vremenom za leaderske pozicije u kompleksnim geopolitičkim okolnostima ne ostavlja previše prostora da se to maskira bilo čim drugim, posebno ne narativima o vrednostima".

Da li misli da tu logiku Vučić razume, pitamo? "Vučićeva najveća politička veština nikada nije bila sprovođenje vrednosno zasnovanih reformi, već trgovina političkom stabilnošću koju je pakovao u geopolitički interes. Godinama je nudio regionalnu stabilnost, litijum, investicije, infrastrukturne projekte, migrantsku saradnju ili geopolitičko pozicioniranje. Zauzvrat je očekivao veću toleranciju prema unutrašnjem stanju demokratije. Nudio je geopolitičku vrednost, a izbegavao da ispuni ono što se od države kandidata za članstvo očekivalo. Sada kada proširenje

16. jul 2026. VREME

Datum: 16.07.2026

Medij: Vreme

Rubrika: Bez naslova

Autori: redakcija

Teme: Evropska komisija

Naslov: Srbija kao teret koji treba držati pod kontrolom

Napomena:

Površina: 2418

Strana: 28,29,30,31

EVROPSKA KOMISIJA (ANTONIO KOŠTA I URSULA FON DER LAJEN): ...u ploču
Foto: AP

31

od najviših predstavnika vlasti u Srbiji na račun parlamentaraca i zvaničnika EU. Dodajmo tome i 'podršku' Samitu EU – Zapadni Balkan – nadrealni avion pun razbojnika, koji 'proevropske' vlasti Srbije šalju u Tivat. I još mnogo toga. Iluzija je da će se preko toga tek tako preći. 'Dnevnik uvreda' je već ozbiljno narastao. Mislim da je granica odavno prekoračena."

Ne stoji najbolje ni odnos sa Evropskom narodnom partijom (EPP), konstatujemo. "EPP je preko svog poslanika u Evropskom parlamentu Davora Ive Štira poslala poruku tokom debate o usvojenoj rezoluciji", kaže Jelica Minić. "On smatra da se 'Srbija neće uskladiti sa Evropskom unijom u neko skorije vreme. Za to ne postoji politička volja, ni u vlasti ni u opoziciji. Naš odgovor na takvu situaciju ne bi trebalo da bude popuštanje, ali ni izolacija, nego realni angažman, postojan u stavovima i pragmatičan po pitanju promocije naših interesa, bez lažnih obećanja o napretku u pregovorima, već moramo imati jasnu viziju o tome šta ćemo raditi u cilju mira u jugoistočnoj Evropi'. On ima u vidu pre svega mir i transakcione aranžmane – trgovinu, transport, energetiku, kako kaže dalje u svom govoru. Dakle, nema ni malo ljubavi u EPP-u za srpske vlasti. Jedina je podela među poslanicima ove grupacije da li SNS izbaciti iz svojih redova ili ne. Podsetimo, poslanici EPP sa prošle nedelje masovno glasali za krajnje nepovoljnu Rezoluciju o Srbiji."

A kakvi su odnosi s Nemačkom? "SNS je odavno prihvatila kolonijalni, a ne ravnopravni status pre svega u odnosima sa Nemačkom", odgovara sagovornica "Vremena". "Nemački namesnik sedi već 13 godina u kabinetu predsednika, gde se odvija velika rasprodaja prirodnih resursa Srbije. Za takve aranžmane delimična, sektorska, postupna (dugog trajanja) integracija Srbije je obostrano korisna, bar za sadašnje vlasti. Vlasti Srbije svuda imaju saveznike iz raznih razloga. Mnogi ne vide Srbiju isključivo kao posed sadašnje vlasti, već razmišljaju dugoročno i/ili daju primat geopolitičkim prioritetima. No, kumulativno, Srbija se danas gleda kao problem koji se treba držati pod kontrolom. Mislim da su oko toga svi saglasni", zaključuje za "Vreme" Jelica Minić.

VIKTOR RADONJIC

iz geopolitičkog instrumenta postaje unutrašnje bezbednosno pitanje Evropske unije, prostor za primenu te logike se sužava i zato je odnos Srbija-EU poslednjih meseci postao frustrirajući i za Vučića i za građane Srbije, za Evropski parlament i Komisiju, ali i za države članice", kaže za "Vreme" Bojana Selaković.

JELICA MINIĆ

Kakav je uticaj rezolucije Evropskog parlamenta s obzrom da rezolucije nemaju nemaju izvršnu moć, pitamo Jelicu Minić? "One utiču na javno mnjenje kako u samim EU institucijama i zemljama članicama, tako i u zemljama na koje se odnose. Poslednjih godina su te rezolucije uticale na blokiranje procesa integracije Srbije, koje se manifestovalo kao odsustvo političke volje da se Srbiji otvori Klaster 3. Mada je poslednje četiri i po godine Evropska komisija predlagala otvaranje klastera, u tom periodu je narastao politički otpor u EU baš zahvaljujući tim rezolucijama, kao i sve nepovoljnijim izveštajima same Komisije o napretku Srbije na evropskom putu. Raskorak između formalnog, tehničkog napretka i implementacije proglašenih pravno-institucionalnih reformi je sve više rastao i čini se

da srpska administracija ulaže sve veće napore da izvrda reformske, sistemske promene na koje se sama obavezala, umesto da ih kontinuirano unapređuje", kaže sagovornica "Vremena".

Podsećamo da u Srbiji, međutim, nema političke volje za unapređenjem odnosa sa EU. "Da, rezolucije Evropskog parlamenta registruju tu karakteristiku procesa evropske integracije Srbije – nema političke volje, nema transparentnosti i iskrenosti, nema stvaranja podsticajnog javnog mnjenja i pripreme građana za neko buduće članstvo. Nažalost, taj proces karakteriše raskorak između deklarativnog i efektivnog, mnoge prevarne radnje, dezinformisanje građana i otvorena glorifikacija drugih geopolitičkih aktera, posebno Kine u poslednje vreme, ali i Rusije, sa kojom se odnosi komplikuju. A o EU nema ni osnovnog informisanja o svoj podršci koja je do sada dobijena mada niko drugi Srbiji nije davao značajnu bespovratnu pomoć. EU je prisutna u medijima koje kontroliše vlast samo kada se pokreću brzinske kampanje da se otvori čuveni Klaster 3 ili dobije finansijska podrška iz Plana rasta", kaže Jelica Minić. "Treba dodati", nastavlja, "i sve uvrede, klevete i optužbe koje su dolazile

